

LABORATORNÍ LISTY

č. 3/2019

Leden 2019

Vážené kolegyně a kolegové,

v dnešním čísle laboratorních listů Vám přinášíme podrobnější informace o infekcích reprodukčních orgánů žen. Příjemné čtení.

INFEKCE REPRODUKČNÍCH ORGÁNŮ ŽENY - VULVOVAGINITIS

Vulva a vagina jsou prvním celkem, který z reprodukčních orgánů ženy nejvíce komunikuje s vnějším prostředím.

Záněty vulvy a pochvy se již od minulého století řadí do šesti kategorií. Někteří autoři toto členění považují za překonané, ovšem laboratorní praxe ukazuje, že je o toto třídění stále zájem. Jde o jednoduchý popis mikroskopických obrazů barvených dle Grama. Dle autorů existují různé podskupiny a přechodné formy, přičemž v základě zůstává: **MOP I:** fyziologický, **MOP II:** nehnisavý (aerobní a anaerobní), **MOP III:** hnisavý, **MOP IV:** kapavčitý, **MOP V:** trichomonádový, **MOP VI:** kvasinkový.

Herpes genitalis

Příčinou je HSV-2, ale asi ve 30% případů také HSV-1. Po inkubační době 2 - 7 dní se na genitálu objeví drobné bolestivé puchýře, které přecházejí v pustuly až krusty. Zároveň po dobu 4 - 10 dní dochází k dalšímu výsevu vyrážky. Při hustém výsevu mohou kožní i slizniční léze splýnout v mokvavé plochy a současně bolestivě zduřet inguinální uzliny. Průběh onemocnění HSV-2 je mírnější, pokud žena v minulosti prodělala infekci HSV-1. Jestliže infekce HSV-2 je první, se kterou se žena setká, roste riziko rekurence infekce v budoucnosti. Reaktivaci viru nejčastěji způsobuje stres, menstruace, lokální trauma i další vlivy. *Herpes genitalis* se obvykle chová jako benigní onemocnění. Postihne-li však gravidní ženu, může způsobit vážnou infekci plodu. Diagnóza genitálního herpesu je klinická. Při ztížené diagnostice je k dispozici **PCR průkaz z obsahu puchýřků**. Podle rozsahu a závažnosti může rozhodnout dermatolog či gynekolog o hospitalizaci na infekčním oddělení s léčbou antivirotiky.

Bakteriální vaginóza

Jde o poměrně časté onemocnění, jehož etiologie není doposud jednoznačně vysvětlena. Typické je pro ni výrazné snížení množství laktobacilů, zvýšené množství různých anaerobních bakterií. Nejvýznamnější patogenní role se přisuzuje bakterii *Gardnerella vaginalis*, ale ani to se nepodařilo jednoznačně prokázat. Příznakem je fluor zapáchající po rybách. Jedním diagnostickým kritériem je též přítomnost tzv. **klíčových buněk** (clue cells), což jsou epitelie jakoby polepené bakteriemi. Lékem volby je Metronidazol, podávaný lokálně nebo celkově. U osob s predispozicí může neléčená bakteriální vaginóza způsobit pánevní zánětlivou nemoc (PID).

Aerobní vaginitida

Je rovněž způsobena dysmikrobií, laktobacil chybí, avšak převažují aerobní druhy bakterií. Větší množství polymorfonukleárů signalizuje klasický bakteriální zánět. Nález typických gramnegativních diplokoků intracelulárně okamžitě zařazuje obraz do MOP IV, ovšem i zde existuje více nejednoznačných obrazů,

Institut laboratorní
medicíny

Sang Lab - klinická laboratoř, s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Karlovarské imunologické centrum s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
TECTUM spol. s r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Jiří Voženilek spol. s r. o.
Pražská 258, 276 01 Mělník

Hematocentrum s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary
VARAPALO s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary
ALERGOAMB s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary

www.labin.cz

kteře vyžadují doplnění o **kultivaci na selektivní půdě pro gonokoky**. Metronidazol je na aerobní vaginitidu neúčinný. Vhodný je Furantoin, Macmiror, ve formě vaginálních globulí, případně celková **léčba dle citlivosti** z kultivačního vyšetření.

Vulvovaginální kandidóza

Nejvíce postihuje ženy, které mají některou predispozici: špatně kompenzovaný diabetes, poruchy imunity, léčbu kortikosteroidy, dlouhodobou léčbu antibiotiky. Ke vzniku může přispívat nedostatečná (nebo přehnaná) osobní hygiena, zvýšená sexuální aktivita, některé formy antikoncepce. Základním příznakem je obvykle pruritus vulvae provázený hrudkovitým - tvarohovitým výtokem. Labia a vulva jsou oteklé a zarudlé. Zápach se nevyskytuje. Projevy vaginální kandidózy se obvykle stupňují v druhé polovině menstruačního cyklu. Makroskopický i mikroskopický nále z se doporučuje potvrdit **kultivací**, zejména jde-li o rekurenci infekce. Lékem volby jsou azolová antimykotika podávaná lokálně nebo celkově. K vyléčení stačí třídenní, někdy i jednorázová terapie. Naopak velmi obtížná je léčba recidivující kandidózy, zejména přetrvává-li disponující příčina. V léčbě chronických kandidóz vykazuje určitou úspěšnost podávání **perorální autovakcíny** vyrobené z vlastního kmene.

Trichomonóza

Je způsobena prvokem *Trichomonas vaginalis*. Inkubační doba je 3 - 28 dnů. Častým spouštěcím mechanismem je menstruace. Většina pacientek udává pěnivý (jako pivo) či zelenavý výtok, někdy zapáchající. Mohou být přítomny daspareunie, svědění nebo dysurie. U části pacientek jsou však subjektivní potíže minimální. V laboratorní diagnostice se používá mikroskopie (barvení **dle Giemsy**) a **PCR** vyšetření z vaginálního sekretu. Nemoc se léčí Metronidazolem nebo Ornidazolem, lék musí užívat současně i sexuální partner. Z praktického důvodu se obvykle podává jednorázová léčba, jistější účinek má sedmidenní kúra nižšími dávkami.

Literatura:

Beneš: Infekční lékařství, Galén 2009, Koleta: Infekce a záněť v gynekologii a porodnictví, Grada 1995, odborné semináře

Institut laboratorní
medicíny

Sang Lab - klinická laboratoř, s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Karlovarské imunologické centrum s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
TECTUM spol. s r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Jiří Voženilek spol. s r. o.
Pražská 258, 276 01 Mělník

Hematocentrum s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary
VARAPALO s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary
ALERGOAMB s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary

www.labin.cz